

BFP AMN 2024

Bostadsförsörjningsplan

för mottagandet av nyanlända 2024–2026

Beslutad i arbetsmarknadsnämnden 2023-12-01

Godkänd i kommunstyrelsen 2023-12-13

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	4
Planens innehåll.....	4
Definitioner	4
Styrning och uppdrag	6
Arbetets organisation	6
Lagbestämmelser och krav	6
Behov- och kapacitetsanalys	7
Migrationsverkets prognoser	7
Behov och kapacitet	8
Bostadsresursen	9
Utblick	11
Stads- och landsbygdsutveckling	11
Omvärld	11
Åtgärder och utredningar	13
Nya åtgärder	13
Tidigare beslutade åtgärder	13
Utredningar	13
Ekonomi- och kostnadsutveckling.....	14

Sammanfattning

Bostadsförsörjningsplan för arbetsmarknadsnämnden är kommunens planering för bostäder inom arbetsmarknadsnämndens verksamhetsområde.

Den övergripande styrningen redovisas på sidan 6.

Sammanfattat behov

Behovsanalysen baseras på Migrationsverkets prognoser och visar på ett ökat antal asylsökningar år 2025 för att sedan minska under 2026.

Behovet av bostäder för personer som anvisas till kommunen enligt bosättningslagen bedöms till 22 bostäder år 2024. Behovet av bostäder för omflyttning av vissa hushåll bedöms även det till 22 bostäder år 2024. Arbetsmarknadsnämnden bedöms därmed ha ett behov av totalt 44 bostäder under 2024.

Behovsanalysen redovisas i sin helhet på sidorna 7-8.

Sammanfattade åtgärder och utredningar

Åtgärder är projekt som ska genomföras för att möta ett behov.

Bostadsförsörjningsplanen föreslår inga nya åtgärder. I planen revideras även tidigare beslutade åtgärder utifrån nya förutsättningar, sedan tidigare finns två åtgärder beslutade.

Utredningarna syftar till att utreda hur ett behov ska mötas, innan det lyfts till åtgärdsförslag. Planen innehåller inga utredningar.

Alla åtgärder och utredningar redovisas i sin helhet på sidan 13.

Sammanfattning ekonomi

Inga åtgärder som kräver investeringar eller hyresförändringar, för nämnden, föreslås.

De ekonomiska konsekvenserna redovisas i sin helhet på sidan 14.

Inledning

Bostadsförsörjningsplan för mottagandet av nyanlända (BFP AMN 2024) är kommunens planering för bostäder för nyanlända som anvisas till kommunen för bosättning enligt bosättningslagen. I planen presenteras prognoser och planering av bostäder för det årliga mottagandet av nyanlända.

Arbetsmarknadsnämndens lokalbehov för utbildningsverksamhet och arbetsmarknadsinsatser hanteras i lokalförsörjningsplan för arbetsmarknadsinsatser, ekonomiskt bistånd och vuxenutbildning 2024–2033.

Bostads- och lokalförsörjningsplanerna revideras årligen. Planer som berör varandra koordineras för att skapa en sammanhållen och kontinuerlig process för kommunens planering.

Planens innehåll

Bostadsförsörjningsplanen redovisar:

- Styrning och uppdrag
- Behov och kapacitet
- Åtgärder och utredningar
- Utblick
- Ekonomiska konsekvenser

Definitioner

Begreppsförklaring

- **Asylsökande.** En asylsökande är en person som tagit sig till Sverige och sökt skydd. Individen har inte fått ett slutligt svar på sin ansökan om uppehållstillstånd. Migrationsverket ansvarar för att den som söker asyl har någonstans att bo under väntetiden.
- **Nyanländ.** En nyanländ person är någon som är mottagen i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning enligt utlänningslagen. En person är nyanländ under tiden som han eller hon omfattas av lagen om etableringsinsatser, det vill säga två till tre år. Det kan gälla personer som har beviljats uppehållstillstånd i Sverige som flyktingar, skyddsbehövande, på grund av synnerligen ömmande omständigheter eller som anhöriga.
- **Kvotflykting.** Utländsk medborgare som före resan till Sverige beviljas uppehållstillstånd för vidarebosättning inom den flyktingkvot som regeringen fastställt. Resan hit organiseras och betalas av Migrationsverket.
- **Asylsökande i anläggningsboende (ABO).** Asylsökande som bor på boende som Migrationsverket erbjuder asylsökande under tiden den asylsökande väntar på beslut på sin ansökan om asyl, normalt en lägenhet i ett hyreshus.

Avgränsning

Skyddsbehövande som kommer till Sverige med stöd av EU:s massflyktsdirektiv omfattas inte av bosättningslagen och boende för dessa personer ingår därför inte i denna plan. En person som har beviljats uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) även efter beviljat uppehållstillstånd och är fortsatt inskriven hos Migrationsverket.¹

Verksamhetsbeskrivning

Arbetsmarknadsnämnden i Uppsala kommun har ansvaret för bosättning av de nyanlända som anvisas till kommunen i enlighet med bosättningslagen. Förvaltningen arbetar tillsammans med kommunledningskontoret för att tillgodose bostad åt nyanlända. Arbetsmarknadsförvaltningen tar emot beslut om anvisning från Migrationsverket, handlägger ärenden och ansvarar för samordning av mottagandet. Kommunledningskontoret är hyresvärd, sköter avtalskrivning och förhandlar med fastighetsägare.

Behovet av antal bostäder för målgruppen anvisade nyanlända är beroende av beslut på både nationell och internationell nivå och har en hög osäkerhetsfaktor. Det kan ske snabba skiftningar i behov vilket försvårar bedömningen. Prognosen har därför kortare tidshorisont än övriga bostads- och lokalförsljningsplaner.

¹ Den 1 juli 2022 trädde lagändringar i kraft som innebär att Migrationsverket, samtidigt som myndigheten behåller huvudansvaret för mottagandet, får anvisa en kommun att ordna boendet för personer som ansökt om eller beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt EU:s massflyktsdirektiv.

Styrning och uppdrag

Planen utgår från arbetsmarknadsnämndens ansvarsområden och de mål och uppdrag som fastställs av kommunfullmäktige i mål och budget 2023 med plan för 2024–2025 (KSN-2021-03127). Arbetet med framtagandet av denna bostadsförsörjningsplan är koordinerat med Mål- och budget 2024 med plan för 2025–2026.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens strategiska försörjning av lokaler och bostäder. Kommunstyrelsen ska tillhandahålla lokaler som är ändamålsenliga, hållbara och kostnadseffektiva.

Arbetets organisation

BFP AMN 2024 tas fram genom ett samarbete mellan arbetsmarknadsförvaltningen, kommunledningskontoret samt det kommunala bolaget Uppsalahem. Arbetet med framtagandet leds och samordnas av kommunledningskontoret.

Planen beslutas av arbetsmarknadsnämnd och godkänns av kommunstyrelsen.

Lagbestämmelser och krav

Arbetet med bostads- och lokalförsörjning utgår från lagar, krav och kommunala styrdokument. Det handlar bland annat om att se till barnets behov enligt barnkonventionen, de äldres perspektiv i enlighet med äldrevänlig kommun och en jämställd prioritering oavsett kön eller bakgrund.

Bosättningslagen

Den 1 mars 2016 trädde bosättningslagen² i kraft. Lagen innebär att kommuner har ansvar att bosätta ett antal nyanlända som tilldelas kommunen av länsstyrelsen, ett så kallat kommunal. Kommuntalet är i sin tur baserat på länstalet som regeringen fattar beslut om under hösten varje år. Hur många nyanlända varje kommun ska ta emot beror på kommunens befolkningsstorlek, arbetsmarknad, det sammantagna mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn samt hur många asylsökande som vistas i kommunen.

Bosättningslagen omfattar nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd enligt utlänningslagen och anvisas till kommunen efter beslut av Migrationsverket. Anvisningar enligt bosättningslagen omfattar nyanlända som vistas i anläggningsboenden (ABO) och kvotflyktingar. I Uppsala kommun är socialnämnden ansvarig för ensamkommande barn. Anhöriga som beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning till ensamkommande barn omfattas inte av bosättningslagen.

² Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning

Behov- och kapacitetsanalys

Migrationsverkets prognoser

Uppsala kommun använder sig av Migrationsverkets prognoser för att prognostisera antalet nyanlända som kommer anvisas till kommunen de närmaste åren. Migrationsverket gör verksamhetsprognoser fyra gånger per år där de redovisar prognosticerat antal asylsökande och kommunbosatta för innevarande år och de kommande tre åren (2024–2026). Därutöver skickar Länsstyrelsen årligen i augusti ut ett förslag på kommunal för det kommande året. Kommuntalet fastställs vanligtvis i oktober varje år.

Regeringen beslutade 2022 att minska Sveriges kvotflyktmottagande från 5000 till 900 personer årligen. Beslutet resulterade i att kommuntalet för 2023 blev betydligt lägre än föregående år trots att antalet människor som söker asyl i Sverige har varit relativt oförändrat sedan 2018, med undantag för effekter på grund av reserestriktioner under pandemin. Migrationsverket beräknar i sin juliprognos antalet förstagångsansökningar om asyl under 2024 till 14 000, vilket är i nivå med 2022 och 2023 men något lägre än antalet asylansökningar under åren före pandemin.

Osäkerhetsfaktorer för framtiden är händelseutvecklingen i Ukraina, samt tillämpning av asyllagstiftning efter att det tillfälliga skyddet enligt massflyktsdirektivet upphör att gälla. Migrationsverket bedömer att EU kommer att förlänga det tillfälliga skyddet i ytterligare ett år, till den 4 mars 2025. Enligt gällande reglering kan det tillfälliga skyddet enligt massflyktsdirektivet gälla som längst i upp till tre år och löper därmed ut den 4 mars 2025 även om kriget skulle fortsätta. Migrationsverket gör antagandet att 24 000 flyktingar från Ukraina kommer att söka asyl i Sverige under 2025. Därav förväntas antalet asylsökande under 2025 att öka till totalt 37 000 för att åter minska under 2026.³

Utfall och prognos nya asylsökningar Sverige

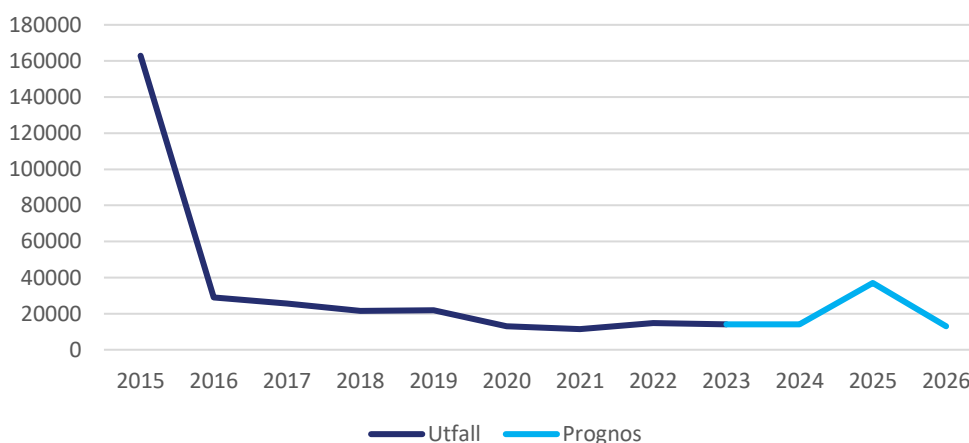

Diagram 1. Prognos antal nya asylsökningar i Sverige. Prognos från år 2023, faktiskt utfall 2015–2022. Migrationsverkets verksamhets- och utgiftsprognos (P3-23)

³[Migrationsverkets verksamhets- och utgiftsprognos \(P3-23\)](#), s. 6-9, publicerad den 28 juli 2023.

Behov och kapacitet

Anvisade enligt bosättningslagen

Enligt Länsstyrelsens första förslag i augusti 2022 skulle 140 personer anvisas till Uppsala för bosättning år 2023, vilket var i nivå med antalet anvisade under åren 2020–2022. Beslutet från den nuvarande regeringen att minska det årliga kvotflyktmottagandet från 5000 till 900 resulterade i att antalet anvisade till Uppsala år 2023, det så kallade kommuntalet, istället blev 46 personer. För 2024 är det föreslagna kommuntalet för Uppsala kommun 45 personer.

Utfall och prognos Uppsalas kommunal

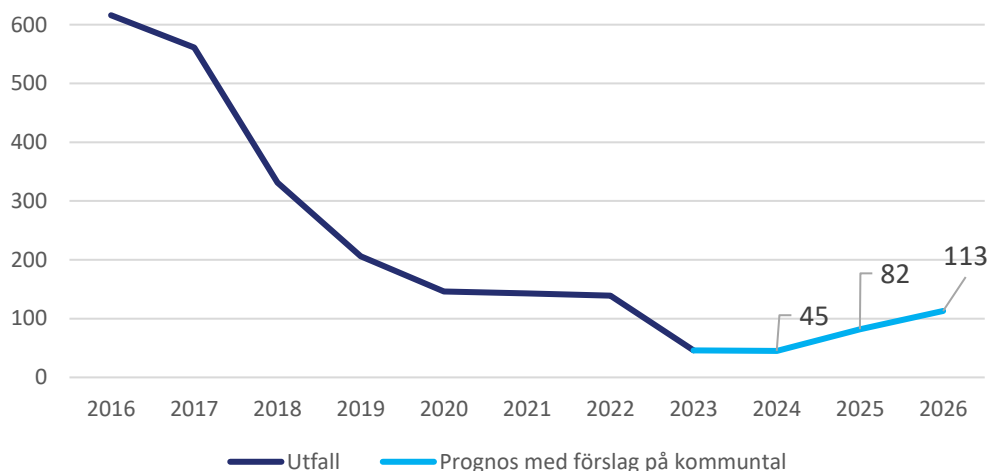

Diagram 2. Siffrorna baseras på utfall för Uppsala kommuns kommunal för åren 2016–2023, Länsstyrelsens förslag till kommunal för 2024 samt en förväntad kommunal år 2025–2026 baserat på Migrationsverkets juliprognos (P3-23) samt Uppsalas tidigare andel av rikets mottagande.

Utifrån ett genomsnitt av hushållsstorlekarna för åren 2018–2022 förväntas de prognosticerade kommunalen resultera i ett behov om 22 bostäder för anvisade hushåll år 2024, 39 bostäder år 2025 och 54 bostäder år 2026.

Den 12 december 2018 beslutade kommunstyrelsen att anvisade kvotflyktingar och barnfamiljer efter en provotid ska erbjudas förstahandskontrakt. Vissa av dessa hushåll bor inte i en lägenhet som går att ta över och behöver därmed flyttas om. Behovet av bostäder för omflyttningar år 2024 bedöms till cirka 22 bostäder. Arbetsmarknadsnämnden bedöms därmed ha ett behov av totalt 44 bostäder för 2024.

Det bedöms fortsatt vara ett underskott av större bostäder, fyra rum och kök eller större, för att tillgodose bostadsbehovet vid omflyttningar av barnfamiljer som i enlighet med kommunstyrelsens beslut ska tilldelas ett tillsvidareboende.

Målgrupp

Målgruppen som omfattas av den här planen inryms i vanliga bostäder, däremot bör de fortsatt beaktas i samhällsplaneringen genom att bostäder byggs som är tillgängliga för alla målgrupper. Kommunen bör nyttja sina verktyg på bostadsmarknaden för att skapa möjlighet till spridning, blandade områden och prisrimliga bostäder. Arbetet för att bättre kunna möta olika behov på bostadsmarknaden görs bland annat genom arbetet med program och handlingsplan för bostadsförsörjningen 2021–2024, Bostad för alla.

Bostadsresursen

Kommunen har särskilda bostäder och boendelösningar för olika målgrupper och deras riktade behov. Olika målgrupper faller under olika nämnder i kommunen. I den **sociala resursen** ingår socialnämnden och arbetsmarknadsnämndens målgrupper och i **omsorgsresursen** äldrenämndens och omsorgsnämndens målgrupper. Den **övriga resursen** innefattar kommunens trygghetsbostäder samt de bostäder där de boende fått besittningsskydd men saknar bistånd, i inget av fallen finns en verksamhetsnämnd bakom utan kommunstyrelsen är part. Sammantaget benämns det i detta dokument för bostadsresurs.

Bostäderna som ingår i bostadsresursen är såväl kommunala egenägda bostäder och bostadsrätter, hyresrätter och lägenheter vid blockförhyrningar. Gemensamt för resursen är att den boende tecknar eget hyreskontrakt för boendet med kommunen. Således ingår inte exempelvis ramupphandlade platser.

31 december 2022 hade kommunen hyreskontrakt med cirka 305 hushåll i arbetsmarknadsnämndens målgrupper, vilket motsvarar ungefär 33 procent av den sociala resursen och 10 procent av bostadsresursen. Målgruppen har en snittyta på cirka 70 kvm per lägenhet. Medelhyran för målgruppen ligger på cirka 1 340 kr per kvm⁴ och år och en snittmånadshyra på cirka 7600 kr.

Fördelning kontrakt bostadsresursen

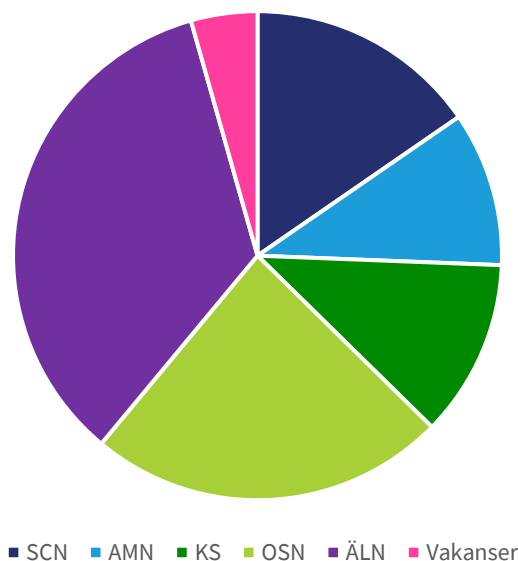

Diagram 3. Fördelning kontrakt bostadsresursen 31 december 2022. Vakanser är exklusive särskilt boende för äldre.

⁴ Medelhyran för en lägenhet i Uppsala kommun var enligt SCB 1435 kr per kvm/år 2022 (SCB 2023).

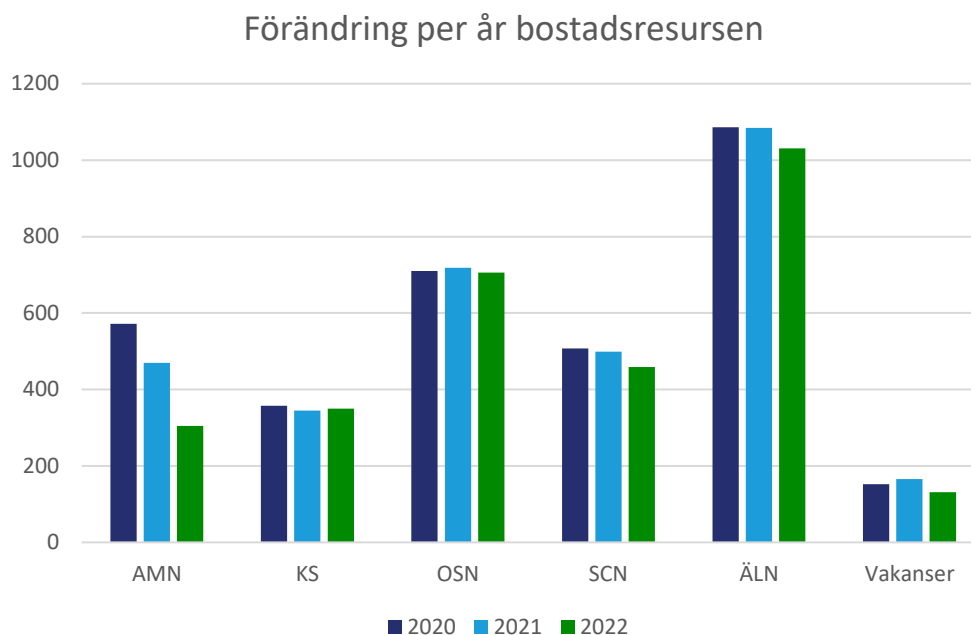

Diagram 4. Förändringar per år i bostadsresursen mellan nämnder.

Det totala beståndet i den sociala resursen är beroende av omsättningen och möjligheten att komma vidare till ett annat boende. Ur ett fastighetsperspektiv finns en gräns vid fyra år, vilket är den längsta tiden det går att avtala bort besittningsskyddet. Det innebär att det innan den här tidpunkten behöver finnas en lösning, genom övertagande av kontrakt eller flytt till annan bostad, för att kommunen inte ska låsa in bostäder. Det är därför också viktigt att rätt målgrupp placeras i rätt lägenhet, exempelvis att de som är aktuella för övertagande av kontrakt placeras i hyresrätter och att bostadsrätter endast används för kortare tidsperioder.

Kvotavtal

För att möta behovet av lägenheter tecknar kommunstyrelsen avtal med fastighetsägare för att få hyra ett visst antal lägenheter. Uppsalahem har i sitt ägardirektiv att en viss andel av nyuthyrningen ska erbjudas kommunen för målgrupper i den sociala resursen samt till viss del omsorgsresursen. För 2024 föreslås att Uppsala kommun ska erbjudas totalt 120 lägenheter från Uppsalahem.

Under 2022 nytecknades eller förnyades avtal om lägenheter med tre privata hyresvärdar. Under 2023 har hittills avtal tecknats med ytterligare tre nya privata hyresvärdar avseende lägenheter.

Spridning

I dagsläget finns stadsdelar med högre koncentration av andrahandskontrakt i den sociala resursen. Det finns en tydlig koppling mellan koncentration av hyresrätter och koncentration av kommunala andrahandskontrakt. En ökad spridning är således kopplad till stadsbyggnadsutvecklingen som helhet.

Utblick

Stads- och landsbygdsutveckling

2020 aktualitetsförklarades översiktsplanen från 2016 (KSN-2019-0421). I den redovisas fyra scenarion av ökning av invånare fram till 2050. Lågsceariot visar på en utveckling om 1 700 invånare per år och extra hög på 4 800 invånare per år, vilket resulterar i en total på mellan 280 000–380 000 invånare år 2050.

Aktualitetsförklaringen innehåller också en förnyad geografisk utbyggnationsriktning för bostäder där utvecklingen i Uppsala tätort fokuseras till genomförande av Uppsalapaketet och åtagandet om 33 000 bostäder. Utöver pågående bostadsprojekt kan nya initieras och prioriteras i övriga delar av staden om de stödjer stadsdelsnoder och stadsstråk och inte kräver stora tröskelinvesteringar. Först efter 2030 kan det bli aktuellt att tillskapa beredskap för större utbyggnader i Stabby, Gränby, Flogsta och Slavsta.

För de prioriterade tätorterna är fokus att genomföra de stora utbyggnader som redan pågår eller börjat förberedas. I aktualitetsförklaringen lyfts Bälinge-Lövstalöt, Storvreta, Vattholma, Jälla och Gunsta och att större utbyggnader även kan initieras längs väg 282, i Björklinge och eventuellt Skyttorp. Utöver aktualitetsförklaringen har även kommunstyrelsen gett i uppdrag om att prioritera bostadsbyggandet på landsbygden, vilket medför översyn av fler prioriterade tätorter och vilken utveckling av social infrastruktur som behövs om ytterligare bostäder tillkommer.

Beredskap för kommande behov

Vid planering av utbyggnation av bostäder i kommunen görs en bedömning av vilket behov av social infrastruktur bostadsbyggnationen genererar. I vilken omfattning och takt bostäderna sedan byggs påverkar när, var och hur behovet uppstår. Planeringen av social infrastruktur behöver alltså, trots långa ledtider, vara anpassningsbar för ändringar i bostadsbyggandet. Det kan exempelvis innebära att skjuta fram projekt eller behovet av tillfälliga lösningar.

Omvärld

Jämförelsekommuner

I Boverkets årliga bostadsmarknadsenkät ställs ett antal frågor om hur kommuner arbetar med bostäder till anvisade nyanlända. Diagrammen på nästa sida visar på ett urval av frågorna för högskoleorter >75 000⁵. Prickade staplar är det svar Uppsala kommun givit.

⁵ Borås, Eskilstuna, Gävle, Halmstad, Helsingborg, Jönköping, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Luleå, Norrköping, Sundsvall, Umeå, Uppsala, Västerås, Växjö, Örebro

Hur arbetar kommunen för att säkerställa att det finns bostäder för anvisade nyanlända?

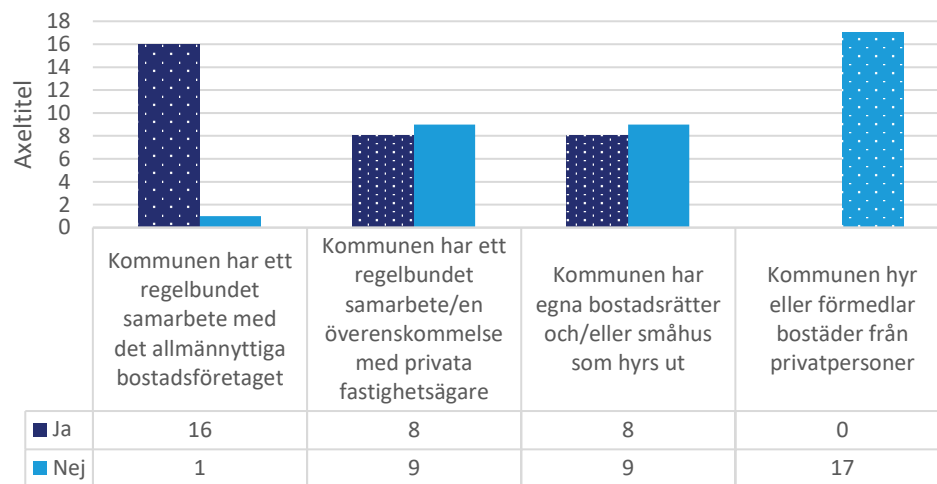

Diagram 5. Fråga från Boverkets Bostadsmarknadsenkät 2023. Hur arbetar ni för att säkerställa att det finns bostäder för anvisade nyanlända personer? Urval av svarsalternativ och svarsgrupp högskoleorter >75 000. Uppsala kommun svarat enligt prickade staplar.

Vilka tidsperspektiv har kommunen vid bosättning av anvisade nyanlända?

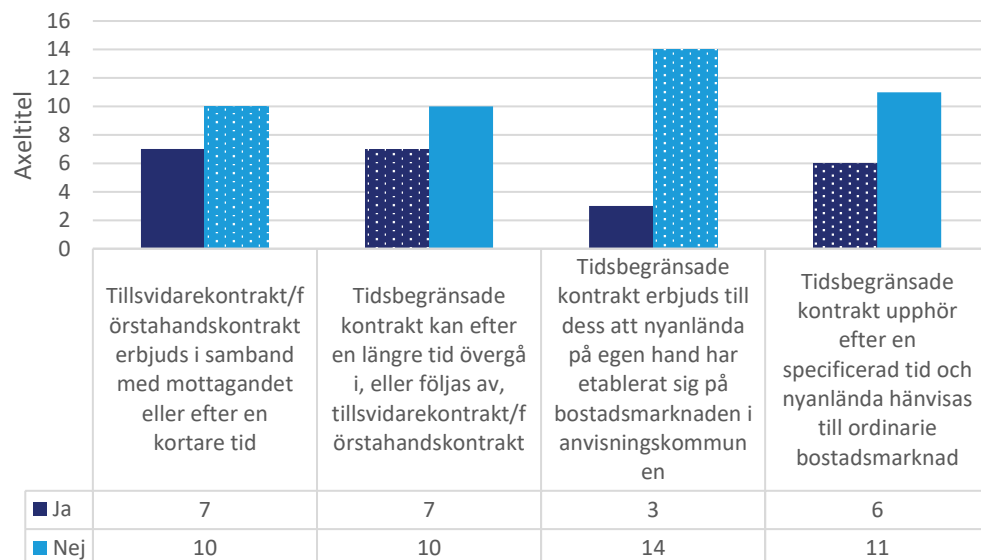

Diagram 6. Fråga från Boverkets Bostadsmarknadsenkät 2023. Vilka tidsperspektiv har kommunen vid bosättning av anvisade nyanlända? Urval av svarsalternativ och svarsgrupp högskoleorter >75 000. Uppsala kommun svarat enligt prickade staplar.

Åtgärder och utredningar

En utredning syftar till att utreda hur ett konstaterat behov av bostäder ska mötas. Åtgärder avser genomförande och att beställning görs till hyresvärd för att utföra projektet. Genomförandet följer olika processer beroende på fastighetsägare, exempelvis om det är ett kommunalägt bolag eller om en privat hyresvärd.

Nya åtgärder

Enhetsnamn	Beskrivning	Koppling till annan LFP	Färdigställd
Lägenheter Uppsalahem	Erbjudande om 120 lägenheter från Uppsalahem till personer i behov av bostad av särskilda ekonomiska/sociala skäl och till personer som omfattas av bosättningslagen.	SCN	2024

Tabell 1. Beslutade åtgärder i tidigare bostadsförsörjningsplan.

Tidigare beslutade åtgärder

Enhetsnamn	Beskrivning	Koppling till annan LFP	Färdigställd
Lägenheter privata fastighetsägare	Teckna avtal med privata fastighetsägare om lägenheter utifrån investeringsstöd och/eller markanvisningsavtal	SCN	Löpande

Tabell 2. Beslutade åtgärder i tidigare bostadsförsörjningsplan.

Utredningar

Utredningar är inte inkluderade i investerings- eller hyresberäkningar.

Nya utredningar

Inga nya utredningar föreslås.

Ekonomi- och kostnadsutveckling

Åtgärderna i bostadsförsörjningsplanen leder inte till övergripande investerings- eller hyresförändringar.

Investeringsbedömningen inkluderar investeringar i kommunkoncernen, både i bolag och de fastigheter kommunstyrelsen äger. Genom att Uppsalahem utökar och investerar i sitt bestånd bidrar det till att möjliggöra lägenheter för målgruppen.

Eventuella tomhyror för bostäder belastar nämnden. Alla blockförhyrningar är uppsagda och hyrorna förblir oförändrade (annat än indexering och enstaka fall).